

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА
(Інформаційно-аналітичний дайджест)**

Листопад – грудень 2014 р.

Київ – 2014

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

Р45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

Загальна редакція В. О. Зайчука,
академіка НАПН України

Реферативний огляд європейського права / За заг. ред. В. О. Зайчука.
Р45 – Лист. – груд. 2014 р. – К., 2014. – 51 с.

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено в Інституті законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та практики Європейського суду з прав людини.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

© Інститут законодавства Верховної Ради України, 2014

РЕЗЮМЕ ВИПУСКУ

У першому розділі реферативного огляду подаються анотації новоухвалених актів Ради Європи. Зокрема, у листопаді – грудні 2014 року увагу Ради Європи привернули окремі аспекти забезпечення переселення біженців, заходи із запобігання зловживанням Конвенцією про передачу засуджених осіб, а також проблема соціального виключення, що становить небезпеку для європейських демократій.

Серед новоухвалених документів Європейського Союзу, огляду яких присвячено другий розділ, – акти, що регулюють питання статусу та започаткування діяльності Консультативної місії ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні, надання та відмови у наданні дозволів на подання певних позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами та зниження ризику захворювань, складення інформаційної документації для окремих видів інвестиційних продуктів та ін.

Третій розділ збірника присвячено практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. У зазначений період Суд ухвалив 7 рішень щодо порушення прав на справедливий судовий розгляд, що здебільшого стосувалися невиконання рішень національних судів та затягування судових розглядів у національних судах. Загалом за 2014 рік Європейський суд з прав людини ухвалив по суті 40 рішення за скаргами проти України (для порівняння: у 2013 р. – 69, у 2012 р. – 71; у 2011 р. – 105, 2010 р. – 109, у 2009 р. – 126, у 2008 р. – 110, у 2007 р. – 108).

Четвертий розділ огляду містить матеріали стосовно висновків Ради ЄС щодо України, результатів проведення першого засідання Ради асоціації на виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, розвитку європейської міграційної політики.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ	8
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	10
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ.....	10
<i>Резолюція 2022 (2014) від 18 листопада 2014 року «Заходи із запобігання зловживанням Конвенцією про передачу засуджених осіб (ETS № 112)»</i>	<i>10</i>
<i>Резолюція 2024 (2014) від 18 листопада 2014 р. «Соціальне виключення – небезпека для європейських демократій».....</i>	<i>11</i>
<i>Резолюція 2025 (2014) від 18 листопада 2014 року «Переселення біженців: сприяючи посиленню солідарності».....</i>	<i>11</i>
<i>Рекомендація 2057 (2014) від 18 листопада 2014 року «Заходи із запобігання зловживанням Конвенцією про передачу засуджених осіб (ETS № 112)»</i>	<i>12</i>
<i>Рекомендація 2058 (2014) від 18 листопада 2014 р. «Соціальне виключення – небезпека для європейських демократій».....</i>	<i>13</i>
<i>Рекомендація 2059 (2014) від 18 листопада 2014 р. «Про переселення біженців: сприяння більшій солідарності».....</i>	<i>14</i>
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	15
<i>Регламент (Євросоюз) № 1143/2014 Європейського Парламенту і Ради від 22 жовтня 2014 року про запобігання проникненню і управління розповсюдженням інвазійних чужорідних видів</i>	<i>15</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 1144/2014 Європейського Парламенту і Ради від 22 жовтня 2014 року про заходи інформаційного забезпечення та сприяння стосовно сільськогосподарської продукції, що застосовуються на внутрішньому ринку та у третіх країнах, а також про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 3/2008.....</i>	<i>16</i>
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 1135/2014 від 24 жовтня 2014 року про надання дозволу щодо позову, що стосується завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами та зниження ризику захворювань.....</i>	<i>17</i>
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 1154/2014 від 29 жовтня 2014 року про відмову у наданні дозволу на подання певних позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими</i>	

<i>продуктами іншими, ніж ті, що стосуються зниження ризику захворювань та розвитку і здоров'я дітей.....</i>	<i>17</i>
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 1226/2014 від 17 листопада 2014 року про надання дозволу щодо позову, що стосується завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами та зниження ризику захворювань</i>	<i>18</i>
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 1228/2014 від 17 листопада 2014 року про надання дозволу та відмову у наданні дозволу на подання певних позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами та зниження ризику захворювань</i>	<i>19</i>
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 1229/2014 від 17 листопада 2014 року про відмову у наданні дозволу на подання певних позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами іншими, ніж ті, що стосуються зниження ризику захворювань та розвитку і здоров'я дітей.....</i>	<i>19</i>
<i>Рекомендація Комісії від 29 жовтня 2014 року про застосування правил внутрішнього енергетичного ринку між державами – членами ЄС та Сторонами Договору про енергетичне співтовариство (2014/761/Євросоюз)</i>	<i>20</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 1150/2014 Європейського Парламенту і Ради від 29 жовтня 2014 року, що вносить зміни до Регламенту (Євросоюз) № 374/2014 про зменшення чи скасування митних зборів на товари, що походять з України.</i>	<i>21</i>
<i>Рішення Комісії від 13 листопада 2014 року про Систему раннього попередження для використання уповноваженими особами Комісії і органів виконавчої влади (2014/792/Євросоюз)</i>	<i>22</i>
<i>Рішення Ради 2014/800/СЗБП від 17 листопада 2014 року, що започатковує Консультаційну місію ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine) та вносить зміни до Рішення 2014/486/СЗБП.....</i>	<i>23</i>
<i>Рішення Ради 2014/801/СЗБП від 17 листопада 2014 року, що вносить зміни до Рішення 2014/145/СЗБП стосовно обмежувальних заходів щодо дій, які підривають чи становлять загрозу територіальній цілісності, суверенітету і незалежності України.....</i>	<i>23</i>
<i>Рішення Ради 2014/821/СЗБП від 4 листопада 2014 року стосовно підписання і укладення Угоди між Європейським</i>	

<i>Союзом і Україною про статус Консультаційної місії ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine).....</i>	<i>24</i>
<i>Директива 2014/104/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 26 листопада 2014 року про окремі норми, що регулюють процедуру подання позову щодо відшкодування збитків (шкоди) згідно з національним правом за порушення положень конкурентного права держав – членів та Європейського Союзу.....</i>	<i>25</i>
<i>Регламент (Євросоюз) № 1286/2014 Європейського Парламенту і Ради від 26 листопада 2014 року про основну інформаційну документацію для стандартизованих роздрібних та страхових інвестиційних продуктів (PRIIPs/СРСІП).....</i>	<i>26</i>
III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	27
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ВОЛЯНИК проти України» від 2 жовтня 2014 р. (заява № 7554/10).....</i>	<i>27</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РЕУС та інші проти України» від 16 жовтня 2014 р. (заява № 40587/07).....</i>	<i>28</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «АНДАРАЛОВ проти України» від 27 листопада 2014 р. (заява № 10493/12).....</i>	<i>30</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ХОМУЛЛО проти України» від 27 листопада 2014 р. (заява № 47593/10). ..</i>	<i>31</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КУШНІР проти України» від 11 грудня 2014 р. (заява № 42184/09).....</i>	<i>33</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПАДУРА проти України» від 11 грудня 2014 р. (заява № 48229/10).....</i>	<i>35</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПАНКРАТЬЄВ проти України» від 11 грудня 2014 р. (заява № 49900/11).....</i>	<i>37</i>
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	39
<i>Висновки Ради ЄС щодо України (Брюссель, 17 листопада 2014 року).....</i>	<i>39</i>
<i>До питання про розвиток законодавства ЄС щодо забезпечення безпеки у кіберпросторі.....</i>	<i>43</i>
<i>Дискусії навколо міграційної політики ЄС.....</i>	<i>45</i>

<i>Результати першого засідання Ради асоціації (16 грудня 2014 р.)</i>	46
--	----

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

ВООЗ – Всесвітня організація охорони здоров'я.

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

ДФЄС – Договір про функціонування Європейського Союзу.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засноване згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення міждержавного об'єднання держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

ЄІБ – Європейський інвестиційний банк.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

ЄЦБ – Європейський центральний банк. Одна з семи інституцій (разом із Європейською Радою, Радою ЄС, Європейською Комісією, Судом ЄС, Європейським центральним банком та Рахунковою палатою) Європейського Союзу (ст. 13 Консолідованої версії Договору про ЄС).

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі, а також Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх узагальнено називають «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилося два Європейських Співтовариства.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з семи інституцій Європейського Союзу (ст. 13 Консолідованої версії Договору про

ЄС від 2010 р.). Є асамблеєю представників держав – членів ЄС, обирається прямим загальним голосуванням.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС) зі змінами, внесеними Лісабонським договором 2009 р.

ІКАО – Міжнародна організація цивільної авіації.

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з семи інституцій Європейського Союзу згідно з Договором про Європейський Союз зі змінами, внесеними Лісабонським договором 2009 р.

ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з семи інституцій Європейського Союзу.

РЄ – Рада Європи.

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств. Одна з семи інституцій Європейського Союзу.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 2022 (2014) від 18 листопада 2014 року «Заходи із запобігання зловживанням Конвенцією про передачу засуджених осіб (ETS № 112)»¹

У цій резолюції Парламентська Асамблея висловлює занепокоєння з приводу використання Азербайджаном Конвенції про передачу засуджених осіб з метою звільнення від відбуття покарання свого громадянина, який був засуджений в Угорщині за вбивство колеги під час тренувальних зборів, що проводилися під егідою НАТО. Асамблея, визнаючи право держав на помилування і амністування засуджених осіб, звертає увагу на потребу дотримання принципу добросовісності у міжнародних відносинах та поваги до верховенства права.

У зв'язку з цим ПАРЄ:

– засуджує використання Азербайджаном Конвенції про передачу засуджених осіб у зазначений спосіб;

– підтверджує свою позицію, закріплену у Рекомендації 1527 (2001) стосовно того, що Конвенція не повинна використовуватися з метою звільнення від покарання засуджених осіб після передачі їх до рідної країни;

– підкреслює важливість добросовісного використання Конвенції та тлумачення її положень згідно з принципами верховенства права, особливо у випадках, які мають політичне або дипломатичне значення;

– рекомендує державам – учасникам Конвенції укладати додаткові угоди до договорів про передачу засуджених осіб між країною, у якій виноситься вирок, і країною відбуття покарання, які б закріплювали обов'язки останньої та взаємні очікування сторін.

¹ Resolution 2022 (2014) Measures to prevent abusive use of the Convention on the Transfer of Sentenced Persons (ETS No. 112) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=21319&lang=en>

Резолюція 2024 (2014) від 18 листопада 2014 р. «Соціальне виключення – небезпека для європейських демократій»²

У цьому документі Асамблея пропонує державам-членам вжити таких заходів з метою дотримання найвищих стандартів демократії і належного управління:

– розробити і впровадити комплексні національні плани дій, спрямовані на боротьбу з соціальним виключенням;

– приділяти першочергову увагу сферам політики, визначеним як пріоритетні у боротьбі з бідністю та соціальним виключенням, у тому числі в сфері освіти та підготовки кадрів; створити якісні робочі місця, що гарантують соціальні права і включення в систему соціального забезпечення, гарантують мінімальні доходи сім'ї та реформування системи соціального забезпечення при виникненні поточних проблем (наприклад, демографічні зміни);

– розробити цілеспрямовані заходи для груп, які потребують особливого захисту і підтримки та найчастіше потрапляють під загрозу соціального виключення у національному контексті і найбільше постраждали внаслідок кризи (або заходів жорсткої економії), зокрема мігрантів, представників етнічних меншин і людей з обмеженими можливостями, запобігаючи, мірою можливості, їх «геттоїзації»;

– розробити конкретні заходи для сприяння участі у демократичному житті різних верств суспільства, а також ізольованих осіб або тих, які схильні до ризику соціальної ізоляції.

Резолюція 2025 (2014) від 18 листопада 2014 року «Переселення біженців: сприяючи посиленню солідарності»³

У цій резолюції Парламентська Асамблея визнає, що за певних обставин може існувати необхідність у переселенні біженців з однієї країни до іншої, зокрема з метою забезпечення їх тривалого захисту та посилення солідарності і рівного розподілу відповідальності між державами-членами.

² Resolution 2024 (2014) Social exclusion – a danger for Europe's democracies

³ Resolution 2025 (2014) Resettlement of refugees: promoting greater solidarity [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=21326&lang=en>

У зв'язку із цим Асамблея висловлює занепокоєння тим фактом, що лише 20 із 47 держав – членів Ради Європи брали участь у програмах переселення біженців у 2013 році; водночас ПАРЄ схвально оцінює зусилля з надання притулку та гуманітарного захисту біженців із Сирії.

Цим документом Парламентська Асамблея закликає держави – члени Ради Європи:

- суттєво збільшити кількість місць для переселення біженців;
- пришвидшити процес переселення, запровадивши нові спрощені процедури;
- удосконалити співпрацю у справах розподілу коштів у ході виконання програм з переселення;
- забезпечити інтеграцію переселених осіб шляхом надання їм прав, подібних до тих, якими користуються громадяни приймаючої країни, підвищення обізнаності суспільства про процес переселення, посилення співпраці з громадськістю та ЗМІ тощо.

Окремо ПАРЄ звертає увагу на необхідність збільшення кількості місць для біженців, що постраждали під час конфлікту в Сирії.

Рекомендація 2057 (2014) від 18 листопада 2014 року «Заходи із запобігання зловживанням Конвенцією про передачу засуджених осіб (ETS № 112)»⁴

Парламентська Асамблея, посилаючись на свою Резолюцію 2022 (2014) про заходи із запобігання зловживанням Конвенцією про передачу засуджених осіб і Рекомендацію 1527 (2001) про виконання Конвенції Ради Європи про передачу засуджених осіб, закликає Комітет Міністрів:

- підтвердити, що звільнення засуджених осіб одразу після їх передачі до рідної країни не є метою Конвенції про передачу засуджених осіб, та забезпечити належне застосування ст. 12 Конвенції, яка стосується питань помилування і амністії;

⁴ Recommendation 2057 (2014) Measures to prevent abusive use of the Convention on the Transfer of Sentenced Persons (ETS No. 112) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=21320&lang=en>

– у випадках, які мають політичне або дипломатичне значення, рекомендувати державам – учасникам Конвенції укладати додаткові угоди до договорів про передачу засуджених осіб між країною, у якій виноситься вирок, і країною відбуття покарання, які б закріплювали обов'язки останньої щодо дотримання принципів Конвенції. Зокрема, такі угоди могли б містити інформацію про порядок виконання ст.12 Конвенції країною відбуття покарання.

Рекомендація 2058 (2014) від 18 листопада 2014 р. «Соціальне виключення – небезпека для європейських демократій»⁵

Посилаючись на свою Резолюцію 2024 (2014) «Соціальне виключення – небезпека для європейських демократій», Парламентська асамблея рекомендує Комітету міністрів посилити свою увагу до створення дієвої системи захисту соціальних та економічних прав, зокрема шляхом подальшого просування ідеї підписання, ратифікації та реалізації Європейської соціальної хартії (переглянутої) всіма державами-членами.

Комітет міністрів має врахувати пропозиції, адресовані державам-членам у вищезгаданій резолюції в рамках міжурядової роботи щодо соціальної згуртованості, яка на сьогоднішній день здійснюється в рамках Європейського комітету з питань соціальної згуртованості, людської гідності та рівності (далі – ЄКСЗГР).

Зокрема, Асамблея рекомендує надати ЄКСЗГР чіткий мандат для розробки Політичного порядку денного проти соціальної та політичної ізоляції, в якому будуть чітко враховані нинішні загрози соціальній згуртованості та демократії по всій Європі. Такий політичний порядок денний має супроводжуватися пакетом керівних принципів, інструментів і показників, що використовуватимуться національними урядами та іншими зацікавленими сторонами як довідкові матеріали.

⁵ Recommendation 2058 (2014) Social exclusion – a danger for Europe's democracies [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=21323&lang=en>

Рекомендація 2059 (2014) від 18 листопада 2014 р. «Про переселення біженців: сприяння більшій солідарності»⁶

Парламентська асамблея, посилаючись на свою Резолюцію 2025 (2014) «Переселення біженців: сприяння більшій солідарності», вважає, що Європа несе відповідальність за захист осіб, які шукають міжнародного захисту, та має давню традицію це робити.

У світлі зростаючого тиску на держави – члени РЄ з боку нелегальних мігрантів, шукачів притулку та біженців важливо поглибити вивчення методів солідарності та розподілу відповідальності. Переселення та інші інноваційні рішення для термінової гуманітарної адмісії з третіх країн, а також переміщення в рамках пілотного проекту, фінансованого Європейським Союзом (EUREMA), є способами розподілу відповідальності на майбутнє.

Відтак Парламентська асамблея настійно закликає Комітет міністрів розглянути питання про проведення тематичних дискусій з питань переселення біженців у державах-членах з метою:

- підвищити рівень обізнаності громадськості про існуючі заходи, що вживаються державами-членами, і найкращу практику;

- заохочувати розширення зобов'язань держав-членів для потреб розселення та гуманітарної адмісії, які необхідні у зв'язку з масштабним примусовим переміщенням, викликаним сирійською кризою, на додаток до глобальних потреб переселення;

- підтримати Мальту, яка стикається зі значними змішаними міграційними потоками, а також збільшити підтримку, що надається іншим країнам в Європі;

- провести форум і заохочувати більш ефективне використання існуючих форумів, відкритих для нечленів ЄС, у тому числі щорічних тристоронніх консультацій з метою обговорення питань переселення і розселення;

- розглянути нові можливості Банку розвитку Ради Європи для більш активної участі в процесі переселення.

⁶ Recommendation 2059 (2014) Resettlement of refugees: promoting greater solidarity [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=21327&lang=en>

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регламент (Євросоюз) № 1143/2014 Європейського Парламенту і Ради від 22 жовтня 2014 року про запобігання проникненню і управління розповсюдженням інвазійних чужорідних видів⁷

Враховуючи, що:

– чужорідних видів тварин, рослин, грибів або мікроорганізмів у нових локаціях сама по собі не завжди є приводом для занепокоєння, проте надвелика кількість таких чужорідних видів може стати інвазійною* та завдати серйозної шкоди біорозмаїттю, а також мати інші несприятливі соціально-економічні наслідки, чому необхідно вчасно запобігати;

– близько 12 тис. видів тварин, рослин та мікроорганізмів на території ЄС та інших європейських країн є чужорідними, з яких від 10 до 15% – інвазійні; а також

– з метою вчасного вжиття відповідних превентивних заходів, цей Регламент встановлює правила, що мають на меті запобігання, зменшення чи мінімізацію несприятливого впливу інвазійних чужорідних видів, доставлених на територію ЄС навмисно чи ненавмисно, на біологічне розмаїття Союзу.

Цей Регламент застосовується до всіх інвазійних чужорідних видів, за винятками, зазначеними у його ст. 2(2), та набирає чинності з 1 січня 2015 р.

⁷ Regulation (EU) No 1143/2014 of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 on the prevention and management of the introduction and spread of invasive alien species [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.317.01.0035.01.ENG

* *Інвазійні чужорідні види* – немісцеві види тварин, рослин чи мікроорганізмів, інтродуковані навмисно чи ненавмисно за межами їхніх природних середовищ існування, у яких вони прижилися, розмножуються і поширюються у способи, що завдають шкоди середовищу, до якого їх було інтродуковано.

Регламент (Євросоюз) № 1144/2014 Європейського Парламенту і Ради від 22 жовтня 2014 року про заходи інформаційного забезпечення та сприяння стосовно сільськогосподарської продукції, що застосовуються на внутрішньому ринку та у третіх країнах, а також про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 3/2008⁸

Цей Регламент встановлює умови, за яких заходи інформаційного забезпечення та сприяння щодо сільськогосподарської продукції і певних інших видів виробленої з неї харчової продукції, що застосовуються на внутрішньому ринку ЄС та ринках третіх країн (як зазначено у ст. 2), можуть фінансуватися в повному обсязі або частково з бюджету ЄС. Зазначені заходи впроваджуються як частина відповідних інформаційних чи заохочувальних програм.

Положеннями цього документа визначаються також основні характеристики заходів інформаційного забезпечення та сприяння, зокрема заборона їх орієнтованості на певний бренд чи країну(-и) походження. Ці заходи також можуть стосуватися лише тих груп товарів, що зазначені у Додатку 1 до ДФЄС (крім тютюну) та Додатку 1 до цього Регламенту.

Регламентом також визначається порядок внесення пропозицій щодо організації інформаційних чи заохочувальних програм, які щорічно запроваджуються Комісією та мають встановлювати певні цілі чи пріоритети для розвитку й стабілізації внутрішнього ринку ЄС.

Цей Регламент скасовує Регламент Ради (ЄС) № 3/2008 від 17 грудня 2007 р.⁹, набирає чинності на 20-й день після свого опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 1 грудня 2015 р.

⁸ Regulation (EU) No 1144/2014 of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 on information provision and promotion measures concerning agricultural products implemented in the internal market and in third countries and repealing Council Regulation (EC) No 3/2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.317.01.0056.01.ENG

⁹ Council Regulation (EC) No 3/2008 of 17 December 2007 on information provision and promotion measures for agricultural products on the internal market and in third countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2008.003.01.0001.01.ENG

Регламент Комісії (Євросоюз) № 1135/2014 від 24 жовтня 2014 року про надання дозволу щодо позову, що стосується завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами та зниження ризику захворювань¹⁰

Згідно з Регламентом (ЄС) № 1924/2006¹¹ подання позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами, заборонено без отримання відповідного дозволу від Комісії згідно зі встановленою процедурою та включення таких позовів до реєстру дозволених. Цим Регламентом надається дозвіл на подання позову, що стосується завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами, зазначеному у Додатку до нього, зокрема надмірного вмісту у них фолієвої кислоти, а також передбачається включення цього позову до реєстру дозволених.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (Євросоюз) № 1154/2014 від 29 жовтня 2014 року про відмову у наданні дозволу на подання певних позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами іншими, ніж ті, що стосуються зниження ризику захворювань та розвитку і здоров'я дітей¹²

Згідно з Регламентом (ЄС) № 1924/2006 подання позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами, заборонено без отримання відповідного дозволу від Комісії згідно зі встановленою процедурою та включення таких позовів до реєстру дозволених. Цим Регламентом відповідно до ст. 13(3) Регламенту (ЄС) № 1924/2006 Комісія відмовляє у наданні дозволу на подання певних позовів, що зазначені у Додатку до нього, проте

¹⁰ Commission Regulation (EU) No 1135/2014 of 24 October 2014 on the authorisation of a health claim made on foods and referring to the reduction of disease risk [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.307.01.0023.01.ENG

¹¹ Regulation (EC) No 1924/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 on nutrition and health claims made on foods [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2006.404.01.0009.01.ENG

¹² Commission Regulation (EU) No 1154/2014 of 29 October 2014 refusing to authorise certain health claims made on foods, other than those referring to the reduction of disease risk and to children's development and health [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.309.01.0023.01.ENG

якщо ці позови використано до надбання чинності цим Регламентом, на завершення всіх процедур, що з ними пов'язані, надається строк до шести місяців після набрання чинності цим Регламентом.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (Євросоюз) № 1226/2014 від 17 листопада 2014 року про надання дозволу щодо позову, що стосується завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами та зниження ризику захворювань¹³

Згідно з Регламентом (ЄС) № 1924/2006 подання позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами, заборонено без отримання відповідного дозволу від Комісії згідно зі встановленою процедурою та включення таких позовів до реєстру дозволених. Цим Регламентом надається дозвіл на подання позову, що стосується завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами, зазначеному у Додатку до нього, зокрема щодо вмісту і неналежного заміщення моно- та/або полінасичених жирних кислот, що може створювати ризики виникнення хвороб серця, а також передбачається включення цього позову до реєстру дозволених.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

¹³ Commission Regulation (EU) No 1226/2014 of 17 November 2014 on the authorisation of a health claim made on foods and referring to the reduction of disease risk [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

Регламент Комісії (Євросоюз) № 1228/2014 від 17 листопада 2014 року про надання дозволу та відмову у наданні дозволу на подання певних позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами та зниження ризику захворювань¹⁴

Згідно з Регламентом (ЄС) № 1924/2006 подання позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами, заборонено без отримання відповідного дозволу від Комісії згідно зі встановленою процедурою та включення таких позовів до реєстру дозволених. Цим Регламентом Комісія надає дозвіл на подання окремих позовів, а також відмовляє у наданні дозволу і включенні до реєстру дозволених згідно зі ст. 14(1) Регламенту (ЄС) № 1924/2006 певних позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами, зазначених у додатках.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (Євросоюз) № 1229/2014 від 17 листопада 2014 року про відмову у наданні дозволу на подання певних позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами іншими, ніж ті, що стосуються зниження ризику захворювань та розвитку і здоров'я дітей¹⁵

Згідно з Регламентом (ЄС) № 1924/2006 подання позовів, що стосуються завдання шкоди здоров'ю харчовими продуктами, заборонено без отримання відповідного дозволу від Комісії згідно зі встановленою процедурою та включення таких позовів до реєстру дозволених. Цим Регламентом відповідно до ст. 13(3) Регламенту (ЄС) № 1924/2006 Комісія відмовляє у наданні дозволу на подання певних позовів, що зазначені у Додатку до нього, а також у включенні їх до реєстру дозволених.

¹⁴ Commission Regulation (EU) No 1228/2014 of 17 November 2014 authorising and refusing to authorise certain health claims made on foods and referring to the reduction of disease risk [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.331.01.0008.01.ENG

¹⁵ Commission Regulation (EU) No 1229/2014 of 17 November 2014 refusing to authorise certain health claims made on foods, other than those referring to the reduction of disease risk and to children's development and health [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.331.01.0014.01.ENG

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рекомендація Комісії від 29 жовтня 2014 року про застосування правил внутрішнього енергетичного ринку між державами – членами ЄС та Сторонами Договору про енергетичне співтовариство (2014/761/Євросоюз)¹⁶

Враховуючи, що:

– Європейський Союз є стороною Енергетичного Співтовариства, метою якого є створення єдиного регульованого простору для сталого функціонування енергетичних ринків Європи;

– метою договірних сторін Енергетичного Співтовариства є інтеграція своїх енергетичних ринків у внутрішній енергетичний простір ЄС шляхом зближення відповідного національного законодавства у зазначеній сфері із законодавством Союзу,

цим документом Комісія рекомендує державам-членам та їх компетентним органам привести своє національне законодавство у газовій та електроенергетичній сферах у відповідність до правил внутрішнього енергетичного ринку ЄС на виконання пакету директив і регламентів, зазначених у преамбулі до цієї Рекомендації. Зміни мають стосуватися, зокрема експорту та імпорту електроенергії як в комерційних цілях, так і з метою підтримання балансу на ринку; потужностей електромереж; а також удосконалення існуючої чи створення нової (за необхідності) газової та електричної інфраструктури.

Ця Рекомендація адресована державам-членам, Агентству зі співпраці енергорегуляторів (ACER/ACER), суб'єктам господарської діяльності ЄС та Керівній раді Енергетичного Співтовариства.

¹⁶ Commission Recommendation of 29 October 2014 on the application of internal energy market rules between the EU Member States and the Energy Community Contracting Parties (2014/761/EU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.311.01.0082.01.ENG

Регламент (Євросоюз) № 1150/2014 Європейського Парламенту і Ради від 29 жовтня 2014 року, що вносить зміни до Регламенту (Євросоюз) № 374/2014 про зменшення чи скасування митних зборів на товари, що походять з України¹⁷

Враховуючи, що Україна є однією з пріоритетних країн – партнерів Європейського Союзу з огляду на підписання 27 червня 2014 року Угоди про асоціацію між Європейським Союзом і його державами-членами з однієї сторони та Україною – з іншої, включаючи поглиблену і всеохоплюючу зону вільної торгівлі, згідно з її положеннями ЄС і Україна мають створити зону вільної торгівлі впродовж максимального перехідного періоду у десять років з моменту вступу в дію Угоди про асоціацію згідно зі ст. XXIV ГАТТ 1994 року.

Беручи до уваги також, що ст. 2 Угоди про асоціацію передбачає дотримання демократичних принципів, прав людини і основоположних свобод, а також дотримання принципу верховенства права, які є важливими складовими Угоди про асоціацію. Крім того, вона передбачає, що сприяння дотриманню принципів суверенітету і територіальної цілісності, непорушності кордонів і незалежності, а також боротьба з розповсюдженням зброї масового знищення також є невід’ємними елементами цієї Угоди. Відтак окремі торговельні преференції, передбачені положеннями Регламенту (Євросоюз) № 374/2014¹⁸, мають також бути обумовлені дотриманням Україною зазначених вище принципів. З метою поєднання Регламенту (Євросоюз) № 374/2014 з практикою Союзу та іншими інструментами торговельної політики ЄС, останній вважає за необхідне запровадити можливість тимчасового припинення надання преференцій у випадку недотримання Україною основоположних принципів демократії, захисту прав людини і верховенства права шляхом внесення відповідних змін до Регламенту (Євросоюз) № 374/2014, який, крім того, застосовуватиметься до 31 грудня 2015 року.

¹⁷ Regulation (EU) No 1150/2014 of the European Parliament and of the Council of 29 October 2014 amending Regulation (EU) No 374/2014 on the reduction or elimination of customs duties on goods originating in Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2014:313:TOC>

¹⁸ Див. Реферативний огляд європейського права / За заг. ред. О. В. Зайчука [Електронний ресурс]. – Бер. – квіт. 2014 р. – С. 43–44. – Режим доступу: http://instzak.rada.gov.ua/instzak/control/uk/publish/article?art_id=60386&cat_id=60385

Цей Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 2 листопада 2014 року.

Рішення Комісії від 13 листопада 2014 року про Систему раннього попередження для використання уповноваженими особами Комісії і органів виконавчої влади (2014/792/Євросоюз)¹⁹

Цим Рішенням запроваджується Система раннього попередження (СРП), якою мають користуватися уповноважені особи Комісії та органів виконавчої влади в ході виконання загального бюджету ЄС та розпорядження іншими євросоюзними фондами. СРП сприятиме захисту фінансових інтересів ЄС і репутації Союзу, боротьбі з шахрайством і належному фінансовому управлінню через запобігання і зменшення відповідних ризиків

Метою запровадження СРП є:

– інформування (через реєстрацію відповідних попереджень) уповноважених осіб Комісії та органів виконавчої влади про те, що певна(-і) особа(-и) може(-уть) становити загрозу фінансовим інтересам, репутації чи іншим фондам ЄС; а також

– надання можливості уповноваженим особам Комісії та органів виконавчої влади здійснювати відповідні перевірки або вживати належних заходів на основі отриманих попереджень.

Положеннями цього Рішення регулюється порядок створення, функціонування та види СРП, доступ до відповідних даних та використання інформації, отриманої із зареєстрованих повідомлень з огляду на захист персональних даних, порядок реєстрації повідомлень тощо.

Цим Рішенням також скасовується Рішення 2008/969/ЄС, Євратом.

¹⁹ Commission Decision of 13 November 2014 on the Early Warning System to be used by authorising officers of the Commission and by the executive agencies (2014/792/EU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0792&from=EN>

Рішення Ради 2014/800/СЗБП від 17 листопада 2014 року, що започатковує Консультаційну місію ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine) та вносить зміни до Рішення 2014/486/СЗБП²⁰

Згідно з цим Рішенням, а також з Рішенням Ради 2014/486/СЗБП від 22 липня 2014 року²¹, ЄС започатковує діяльність Консультаційної місії ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine) з 1 грудня 2014 року.

Цим Рішенням також вносяться зміни до Рішення Ради 2014/486/СЗБП, згідно з якими забезпечується фінансування діяльності місії на період з 1 грудня 2014 року до 30 листопада 2015 року у сумі 13 млн 100 тис. євро. Рішення щодо подальшого фінансового забезпечення роботи місії має ухвалити Рада.

Це Рішення набирає чинності у день його ухвалення.

Рішення Ради 2014/801/СЗБП від 17 листопада 2014 року, що вносить зміни до Рішення 2014/145/СЗБП стосовно обмежувальних заходів щодо дій, які підривають чи становлять загрозу територіальній цілісності, суверенітету і незалежності України²²

Цим Рішенням вносяться зміни до списку фізичних і юридичних осіб, що міститься у Додатку до Рішення Ради 2014/145/СЗБП від 17 березня 2014 року та яких Рада вважає відповідальними за дії, що підривають чи становлять загрозу територіальній цілісності, суверенітету і незалежності України, а також осіб чи суб'єктів, які з ними пов'язані, із зазначенням підстав

²⁰ Council Decision 2014/800/CFSP of 17 November 2014 launching the European Union Advisory Mission for Civilian Security Sector Reform Ukraine (EUAM Ukraine) and amending Decision 2014/486/CFSP [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.331.01.0024.01.ENG#ntr1-L_2014331EN.01002401-E0001

²¹ Див. Реферативний огляд європейського права / За заг. ред. В. О. Зайчука [Електронний ресурс]. – Лип. – серп. 2014 р. – С. 37. – Режим доступу: http://instzak.rada.gov.ua/instzak/control/uk/publish/article?art_id=60386&cat_id=60385

²² Council Decision 2014/801/CFSP of 17 November 2014 amending Decision 2014/145/CFSP concerning restrictive measures in respect of actions undermining or threatening the territorial integrity, sovereignty and independence of Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.331.01.0026.01.ENG

включення до цього переліку. Зокрема, у Додатку до цього Рішення містяться дані про В. Жириновського, якого було внесено до зазначеного списку 12 вересня поточного року.

Рішення набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Ради 2014/821/СЗБП від 4 листопада 2014 року стосовно підписання і укладення Угоди між Європейським Союзом і Україною про статус Консультаційної місії ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine)²³

Цим Рішенням Рада схвалює від імені ЄС Угоду між Європейським Союзом і Україною про статус Консультаційної місії ЄС для сприяння реформі сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС Україна/EUAM Ukraine) (далі – Угода), укладену на виконання Рішення Ради 2014/486/СЗБП від 22 липня 2014 року (текст Угоди міститься у Додатку до цього Рішення). Положеннями Угоди детально визначено умови та порядок роботи зазначеної місії в Україні.

Рішення набирає чинності у день його ухвалення.

²³ Council Decision 2014/821/CFSP of 4 November 2014 concerning the signing and conclusion of the Agreement between the European Union and Ukraine on the status of the European Union Advisory Mission for Civilian Security Sector Reform Ukraine (EUAM Ukraine) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.334.01.0001.01.ENG

Директива 2014/104/Євросоюз Європейського Парламенту і Ради від 26 листопада 2014 року про окремі норми, що регулюють процедуру подання позову щодо відшкодування збитків (шкоди) згідно з національним правом за порушення положень конкурентного права держав – членів та Європейського Союзу²⁴

Ця Директива встановлює окремі норми, необхідні для забезпечення того, аби будь-яка особа, яка зазнала збитків унаслідок порушення конкурентного права будь-яким підприємством або об'єднанням підприємств, могла ефективно реалізувати своє право вимагати від такого підприємства або об'єднання підприємств відшкодування завданої шкоди у повному обсязі. Зазначені норми мають сприяти неспотвореній конкуренції на внутрішньому ринку та усуненню перешкод для його належного функціонування шляхом забезпечення необхідного рівня захисту на всій території Союзу для будь-якої особи, якій завдано такої шкоди.

Під «порушенням» для цілей цієї Директиви мається на увазі порушення ст. 101 або 102 ДФЄС або конкурентного права держав-членів.

Директива встановлює норми, згідно з якими компетентні органи координуватимуть дотримання правил конкуренції та виконання цих правил у ході процедур подання позовів щодо відшкодування збитків (шкоди) у національних судах.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

²⁴ Directive 2014/104/EU of the European Parliament and of the Council of 26 November 2014 on certain rules governing actions for damages under national law for infringements of the competition law provisions of the Member States and of the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2014_349_R_0001&rid=1

Регламент (Євросоюз) № 1286/2014 Європейського Парламенту і Ради від 26 листопада 2014 року про основну інформаційну документацію для стандартизованих роздрібних та страхових інвестиційних продуктів (PRIIPs/СРСІП)²⁵

Цей Регламент встановлює уніфіковані правила щодо форми і змісту основного інформаційного документу, який складається виробниками стандартизованих роздрібних та страхових інвестиційних продуктів (PRIIPs/СРСІП), а також щодо його надання роздрібним інвесторам з метою здійснення ними порівняльного аналізу основних характеристик і ризиків зазначених продуктів. Положеннями Регламенту детально регулюються питання складення, видачі, подання відповідним компетентним органам основного інформаційного документу тощо.

Положення Регламенту застосовується до виробників та продавців-консультантів зазначених стандартизованих роздрібних та страхових інвестиційних продуктів.

Цей Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовується з 31 грудня 2016 року.

²⁵ Regulation (EU) No 1286/2014 of the European Parliament and of the Council of 26 November 2014 on key information documents for packaged retail and insurance-based investment products (PRIIPs) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.352.01.0001.01.ENG

ІІІ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ВОЛЯНИК проти України» від 2 жовтня 2014 р. (заява № 7554/10)²⁶

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 5 (1) «Право на свободу та особисту недоторканність».

Обставини справи

Заявником у справі є громадянин України Олег Маркіянович Воляник.

Заявник працював заступником командира з оперативної роботи відокремленого підрозділу державного підприємства ДТГО «Львівська залізниця».

26 жовтня 2009 р. проти заявника була порушена кримінальна справа за підозрою у тому, що він отримував хабарі і за змовою з громадянами С. та Д. приховував крадіжки з приміщень компанії.

3 листопада 2009 р. Галицький районний суд м. Львова ухвалив рішення про обрання для заявника запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Суд обґрунтував своє рішення тим, що заявник вчинив тяжке правопорушення, не визнає своєї вини і на волі зможе вплинути на свідків та інших, причетних до справи, осіб. Крім того, як міліціонер він знає як перешкодити проведенню досудового слідства та встановленню правосуддя.

У матеріалах справи, переданих на розгляд Європейського суду з прав людини, доказів того, що заявник працював міліціонером, не було.

9 листопада 2009 апеляційний суд Львівської області залишив рішення від 3 листопада 2009 р. без змін.

²⁶ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF VOLYANYK v. UKRAINE of 2 October 2014 (Application no. 7554/10) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-146697>

25 грудня 2009 р. Галицький районний суд м. Львова продовжив строк тримання заявника під вартою до 26 лютого 2010 р. з огляду на те, що не всі учасники злочинної групи були затримані, а заявник, перебуваючи на волі, зможе перешкоджати проведенню розслідування.

Пізніше суд ще декілька разів продовжував строк тримання заявника під вартою.

17 серпня 2010 року Сихівський районний суд м. Львова під час проведення підготовчого засідання у кримінальній справі щодо заявника залишив запобіжний захід, обраний для заявника, без змін. Рішення не було обґрунтоване та не містило строків тримання заявника під вартою.

16 лютого 2012 р. Сихівський районний суд м. Львова задовольнив клопотання заявника про зміну йому запобіжного заходу у зв'язку зі незадовільним станом здоров'я. Того ж дня заявника було звільнено під підписку про невиїзд.

22 січня 2010 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав у зв'язку з тим, що рішення про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, а також продовження строку тримання під вартою були незаконними та безпідставними.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5(1) Конвенції.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РЕУС та інші проти України» від 16 жовтня 2014 р. (заява № 40587/07)²⁷

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 2 «Право на життя».

²⁷ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF REUS AND OTHERS v. UKRAINE of 16 October 2014 (Application no. 40587/07) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-147031>

Обставини справи

Заявниками у справі виступили: громадянка України Катерина Іллівна Реус, 1955 р. н.; громадянин України Олександр Георгійович Чебан, 1953 р. н.; громадянка України Ніна Георгіївна Чебан, 1955 р. н.; громадянка України Людмила Іванівна Чебан, 1985 р. н. та громадянин Республіки Молдова Георгій Леонтійович Чебан, 1927 р. н.

23 грудня 2000 р. І. Чебана, родича заявників, збила машина. У результаті аварії він помер.

30 грудня 2000 р. міліція відмовила у відкритті кримінального провадження за фактом дорожньо-транспортної пригоди з огляду на відсутність складу злочину в діях водія.

16 січня 2001 р. прокуратура м. Чернівці скасувала постанову від 30 грудня 2000 р. як необґрунтовану та відкрила провадження у справі.

У період з 2001 р. до 2004 р. неодноразово виносилися постанови про закриття справи, однак заявники оскаржували ці рішення як необґрунтовані.

10 лютого 2004 р. Шевченківський районний суд м. Чернівці ухвалив рішення про необхідність проведення додаткового розслідування у справі.

6 квітня 2005 р. слідчий закриття кримінальну справу, встановивши, що у водія не було технічних можливостей уникнути аварії і що І. Чебан порушив правила дорожнього руху.

6 січня 2006 р. Шевченківський районний суд м. Чернівці визнав постанову від 6 квітня 2005 р. обґрунтованою. Це рішення підтримали апеляційний суд Чернівецької області та Верховний Суд України.

8 вересня 2007 р. заявники звернулися до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав у зв'язку з тим, що розслідування обставин загибелі їхнього родича було тривалим та неефективним.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 2 Конвенції у процесуальній частині у зв'язку з неефективним розслідуванням обставин загибелі родича заявників та зобов'язав Україну виплатити їм упродовж трьох місяців із дати набуття цим рішенням статусу офіційного 10 тис. євро відшкодування моральної шкоди та 305 євро судових витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «АНДАРАЛОВ проти України» від 27 листопада 2014 р. (заява № 10493/12)²⁸

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту».

Обставини справи

Заявником у справі є громадянин України Олексій Іванович Андралов, 1955 р. н., житель м. Харків.

5 травня 2004 р. заявник був заарештований за підозрою у хабарництві і доставлений до Дзержинського районного відділу міліції. За твердженнями заявника, його декілька годин жорстоко били, щоб отримати зізнання.

6 травня 2004 р. заявник подав скаргу до Прокуратури м. Харків на жорстоке поводження з ним працівників міліції. Під час медичної експертизи у заявника були виявлені численні синці на обличчі, ногах, руках та вибитий зуб.

11 травня 2004 р. проти заявника була порушена кримінальна справа про хабарництво, яка зрештою була закрита 27 квітня 2007 р. через відсутність складу злочину.

2 червня 2004 р. заявник подав нову скаргу до прокуратури стосовно жорстокого поводження з ним працівників міліції.

²⁸ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ADNARALOV v. UKRAINE of 27 November 2014 (Application no. 10493/12) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-148227>

23 червня 2004 р. він звернувся до прокуратури Харківської області у зв'язку з неналежним розглядом його скарги від 2 червня 2004 р.

12 серпня 2004 р. прокуратура Дзержинського району м. Харкова відмовила у порушенні кримінальної справи проти працівників міліції. Це рішення було скасовано і справа була передана на повторний розгляд.

Зрештою розслідування у зв'язку із скаргою заявника стосовно жорстокого поводження працівників міліції тривало понад 10 років, численну кількість разів прокуратура і суди відправляли справу на перегляд. Останнє таке рішення ухвалив 15 квітня 2014 р. Дзержинський районний суд м. Харкова.

8 лютого 2012 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його прав у зв'язку з жорстоким поводженням працівників міліції і неналежний розгляд його скарги з цього приводу.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення ст. 3 Конвенції, відхиливши решту скарг, та зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 10 тис. євро відшкодування моральної шкоди.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ХОМУЛЛО проти України» від 27 листопада 2014 р. (заява № 47593/10)²⁹

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 5 (1), (4) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6(3)(а), (с) «Право на справедливий суд».

²⁹ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KHOMULLO v. UKRAINE of 27 November 2014 (Application no. 47593/10) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-148229>

Обставини справи

Заявником у справі виступив громадянин Російської Федерації Андрій Олександрович Хомулло, 1976 р. н., житель м. Мурманськ, який з 24 листопада 2008 р. перебував на території України.

У листопаді 2008 р. прокуратура Мурманської області РФ порушила кримінальну справу проти заявника за підозрою в шахрайстві.

3 грудня 2008 р. Октябрський районний суд м. Мурманськ видав міжнародний ордер на арешт заявника.

19 квітня 2010 р. заявник був заарештований співробітниками української міліції для подальшої екстрадиції його в РФ.

22 квітня 2010 р. Приморський районний суд м. Одеса ухвалив рішення про продовження терміну утримання заявника під вартою на сорок днів.

29 – 30 квітня 2010 р. і пізніше 11 травня 2010 р. Генеральна прокуратура України (далі – ГПУ) отримала два запити від російської сторони щодо продовження утримання заявника під вартою до екстрадиції його до РФ.

21 травня 2010 р. Приморський районний суд м. Одеса задовольнив звернення прокуратури стосовно продовження утримання заявника під вартою.

26 травня 2010 р. заявник подав апеляційну скаргу на рішення суду від 21 травня 2010 р. Зокрема він зазначив, що йому не відомі висунуті проти нього обвинувачення, часові рамки утримання його під вартою не встановлені, а також, що він не був присутній на судовому засіданні, коли оголошувалося рішення про продовження терміну його ув'язнення.

25 червня 2010 р. заявник подав нову апеляційну скаргу.

8 липня 2010 р. Апеляційний суд Одеської області частково задовольнив скаргу заявника і передав справу в суд нижчої інстанції для нового розгляду.

30 серпня 2010 р. Генеральна прокуратура РФ зробила новий запит щодо екстрадиції заявника.

28 вересня 2010 р. суд ухвалив рішення про екстрадицію заявника в РФ відповідно до рішення ГПУ про задоволення запиту, отриманого від РФ, від 1 вересня 2010 р.

12 жовтня 2010 р. відбулася екстрадиція заявника до РФ.

17 липня 2010 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його прав у зв'язку з незаконним триманням його під вартою в очікуванні екстрадиції до РФ, а також неналежним судовим розглядом його справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав скарги заявника на порушення ст. 5(1) та (4) стосовно тримання його під вартою до екстрадиції прийнятними, відхиливши решту скарг.

Суд також одностайно визнав порушення положень ст. 5(1) Конвенції у зв'язку з неправомірністю тримання заявника під вартою у період з 19 квітня до 28 вересня 2010 р. Суд також визнав, що не було порушення положень ст. 5(1) Конвенції у зв'язку з триманням заявника під вартою у період з 28 вересня до 12 жовтня 2010 р.

Суд зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 6 тис. євро відшкодування моральної шкоди.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КУШНІР проти України» від 11 грудня 2014 р. (заява № 42184/09)³⁰

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 5(1), (3) і (4) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб юридичного захисту».

³⁰ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KUSHNIR v. UKRAINE of 11 December 2014 (Application no. 42184/09 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-148627>

Обставини справи

Заявником у справі виступив громадянин України Дмитро Валентинович Кушнір, 1983 р. н.

3 липня 2009 р. громадянин Б. звернувся до міліції стосовно того, що 22 червня 2009 р. заявник викрав у нього мобільний телефон. Ввечері того самого дня заявника викликали до Шевченківського районного відділку міліції, провели допит і заарештували.

4 липня 2009 р. було відкрито кримінальне провадження проти заявника за підозрою у вчиненні крадіжки. Цього самого дня працівники міліції склали протокол про затримання заявника.

6 березня 2012 р. заявник був засуджений до шести років позбавлення волі.

З 8 липня 2009 р. до 2 липня 2012 р. заявник знаходився у Київському слідчому ізоляторі (СІЗО м. Києва). За його свідченнями, умови тримання були неналежними, оскільки камери були переповнені, з поганою вентиляцією та підвищеною вологістю.

25 липня 2009 р. заявнику була зроблена операція через гострий апендицит та перитоніт. Відповідно до інформації, наданої урядом, з 30 липня до 6 листопада 2009 р. заявник перебував на післяопераційному лікуванні в медичній частині СІЗО. Між тим, заявник надав документи про те, що з 25 серпня до 22 вересня 2009 р. він проходив обстеження у Київській міській психіатричній лікарні з метою перевірки його дієздатності.

Крім того, заявник страждає на ряд тяжких захворювань, зокрема: на туберкульоз з 2004 р., на ВІЛ з 2007 р., хронічний гепатит В та С. Численну кількість разів він проходив рентгенологічне дослідження легень, однак за результатами аналізів йому не було призначено жодного лікування.

21 серпня 2011 р. заявника оглянув лікар і призначив йому сезонну профілактичну терапію.

5 липня 2012р. заявник був переведений до Жовтневської виправної колонії №17 у Харківській області, в якій є спеціалізована лікарня для хворих на туберкульоз.

28 вересня 2012 р. заявнику була призначена хіміотерапія за індивідуальною схемою. 26 жовтня 2012 р. заявник був звільнений з ув'язнення з огляду на поганий стан здоров'я.

2 серпня 2014 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його прав, зокрема у зв'язку із ненаданням йому належної медичної допомоги та незадовільними умовами тримання під вартою.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення ст. 3 Конвенції у зв'язку з незадовільними умовами тримання заявника під вартою та ненаданням йому належної медичної допомоги у СІЗО м. Києва, а також ст. 5 (1) у зв'язку з неправомірним арештом заявника 3 липня 2009 р. та триманням його під вартою до 4 липня 2009 р., відхиливши решту скарг.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПАДУРА проти України» від 11 грудня 2014 р. (заява № 48229/10)³¹

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 2 «Право на життя».

Обставини справи

Заявником у справі є громадянка України Марія Іванівна Падуро, 1961 р. н., мешканка м. Новояворівськ Львівської області.

Згідно з обставинами справи пізно ввечері 1 квітня 2006 р. група молодих людей вчинила напад на чоловіка заявниці та його знайомого, в результаті чоловік заявниці отримав тяжку травму голови.

2 та 3 квітня 2006 р. працівники міліції провели допит трьох громадян – К., Дз. та Ш., які визнали свою причетність до інциденту.

³¹ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PADURA v. UKRAINE of 11 December 2014 (Application no. 48229/10) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-148631>

11 квітня 2006 р. Яворівський районний відділ міліції Львівської області розпочав досудове розслідування у справі, кваліфікувавши її за частиною 2 ст. 296 Кримінального кодексу України. 28 квітня 2006 р. слідство вирішило висунути обвинувачення лише гр. К., а справу було перекваліфіковано на частину 1 ст. 296 Кримінального кодексу України.

25 липня 2006 р. було відкрито провадження проти гр. Дз., гр. Ш. обвинувачення не було висунуто.

31 липня 2006 р. чоловік заявниці помер.

3 жовтня 2006 р. суд об'єднав справи, порушені проти гр. К. та Дз., в одне кримінальне провадження.

7 травня 2007 р. гр. К. було висунуто обвинувачення відповідно до частини 2 ст. 121 та частини 2 ст. 296 Кримінального кодексу України, гр. Дз. – відповідно до частини 2 ст. 296.

31 липня 2008 р. громадянин К. був заарештований.

23 грудня 2008 р. матеріали у справі було передано до слідчих органів для проведення додаткового розслідування обставин справи.

16 червня 2009 р. районний суд відновив провадження у справі.

29 березня 2012 р. у зв'язку із закінченням строку давності провадження у справі проти гр. Дз. було закрито.

23 травня 2012 р. районний суд визнав гр. К. винним у нанесенні тяжких тілесних ушкоджень чоловікові заявниці, внаслідок яких він помер, і засудив його до семи років позбавлення волі та відшкодування моральної та матеріальної шкоди родичам потерпілого.

2 серпня 2010 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав у зв'язку з неефективним розслідуванням обставин загибелі її чоловіка.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 2 Конвенції у процесуальній частині у зв'язку з неефективним розслідуванням обставин загибелі чоловіка заявниці та зобов'язав Україну

виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 6 тис. євро відшкодування моральної шкоди та 17 євро судових витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПАНКРАТЬЄВ проти України» від 11 грудня 2014 р. (заява № 49900/11)³²

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 5(1) (с), (4) «Право на свободу та особисту недоторканність».

Обставини справи

Заявником у справі є громадянин України Сергій Сергійович Панкратьєв, 1984 р. н.

15 жовтня 2009 р. заявник був заарештований працівниками Дарницького районного відділу міліції м. Києва за підозрою у вчиненні грабежу з обтяжуючими обставинами. 16 жовтня 2009 р. Дарницький районний суд м. Києва обрав для заявника запобіжний захід у вигляді тримання під вартою строком на два місяці.

10 листопада 2009 р. заявнику було висунуто обвинувачення у вчиненні вбивства.

13 січня 2010 р. Дарницький районний суд м. Києва продовжив строк тримання заявника під вартою до 15 січня 2010 р., а пізніше – до 15 лютого 2010 р.

15 березня 2010 р. Апеляційний суд м. Києва під час попереднього слухання справи заявника ухвалив рішення залишити обраний для нього запобіжний захід у вигляді тримання під вартою без змін.

14 квітня 2011 р. Апеляційний суд м. Києва визнав заявника винним у грабежі та вбивстві і засудив його до чотирнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією майна.

³² Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PANKRATYEV v. UKRAINE of 11 December 2014 (Application no. 49900/11) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-148633>

Після повторного перегляду справи 24 грудня 2013 р. заявника було визнано винним та засуджено до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією майна.

3 серпня 2011 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини з метою захисту своїх прав у зв'язку з неможливістю оскарження неправомірності його ув'язнення у національних судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5 (1) (с) та ст. 5(4) Конвенції з огляду на тримання заявника під вартою у період з 15 лютого 2010 р. до 15 березня 2010 р. без відповідного судового рішення; через те, що у судовому рішенні від 15 березня 2010 р. не був визначений строк та підстави його подальшого тримання під вартою, а також через відсутність ефективних механізмів оскарження зазначеного рішення.

Суд зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців із дати набуття цим рішенням статусу офіційного 5 тис. євро відшкодування моральної шкоди.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Висновки Ради ЄС щодо України (Брюссель, 17 листопада 2014 року)³³

Рада ухвалила такі висновки:

«1. Нагадуючи про висновки Європейської Ради від 24 жовтня та Ради міністрів ЄС із закордонних справ від 20 жовтня, Рада вкотре підтверджує підтримку Європейським Союзом Мінського протоколу і Меморандуму як кроків у напрямі раціонального політичного розв'язання кризи, що має ґрунтуватися на дотриманні принципу незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України. Будучи стурбованою нещодавніми тяжкими артилерійськими обстрілами та повідомленнями про конвої з великою кількістю важкої зброї, танків та живої сили без розпізнавальних знаків, що рухаються з боку кордону з Росією, Рада закликає усі сторони швидко і без подальших зволікань впроваджувати Мінський протокол і Меморандум. Вона ще раз підкреслює відповідальність Російської Федерації у цьому контексті. Рада закликає, зокрема припинити постійні порушення режиму припинення вогню, вивести всі незаконні та іноземні сили, найманців та військову техніку, а також гарантувати безпеку на українсько-російському кордоні за допомогою постійного моніторингу з боку ОБСЄ.

2. Рада вітає проведення національних парламентських виборів в Україні 26 жовтня, які стали важливим кроком у намаганнях України до консолідації свого демократичного розвитку відповідно до міжнародних зобов'язань. Рада очікує на швидке формування нового уряду. Ґрунтуючись на результатах цих виборів, необхідно шукати широкого національного консенсусу з метою інтенсифікації вкрай потрібних політичних та економічних реформ в Україні, включаючи конституційну реформу, децентралізацію, реформу судової та правоохоронної систем, боротьбу проти корупції та гарантування прав осіб, які належать до національних меншин. Оновлений всеохоплюючий загальнодержавний націо-

³³ Council conclusions on Ukraine [Електронний ресурс]. – Council of the European Union: Brussels, 17 November 2014. – Режим доступу: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145789.pdf

нальний діалог щодо реформ буде важливим для консолідації єдності та внутрішньої згуртованості України.

3. Європейський Союз вважає проведення «президентських і парламентських виборів» у Донецькій і Луганській народних республіках 2 листопада незаконним і нелегітимним. Ці так звані вибори суперечать букві і духу Мінського протоколу. Вона [Рада ЄС] закликає Росію взяти на себе відповідальність у зв'язку із цим. Усі сторони мають працювати у напрямі проведення дострокових місцевих виборів у цих частинах Донецької та Луганської областей згідно з українським законодавством, як передбачено у Мінському протоколі, оскільки такі вибори є єдиним законним і легітимним засобом оновлення демократичного мандату місцевої влади.

4. Проаналізувавши ситуацію на місцях, Рада закликає Європейську службу з питань зовнішньої діяльності та Комісію до кінця поточного місяця виступити з пропозицією щодо рішення про додаткове внесення даних щодо сепаратистів до списку обмежувальних заходів. Рада і надалі пильно стежитиме за ситуацією на місцях та діятиме відповідно до її змін.

5. З метою гарантувати впровадження зобов'язань, взятих на себе сторонами у рамках Мінських домовленостей, Рада наголошує на необхідності інтенсифікації переговорів у рамках тристоронньої контактної групи, що мають відбуватися за підтримки представників сторони, яка головує в ОБСЄ, а також закликає всіх учасників процесу активно й конструктивно долучитися до таких переговорів. Рада вкотре підтверджує важливу роль Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ, яку вона відіграє у реалізації положень Мінського протоколу і Мінського меморандуму, а також необхідність надати цій місії ресурси, необхідні для виконання нею своїх завдань. Вона [Рада ЄС] нагадує усім сторонам процесу про їхню відповідальність за безпечне середовище для спостерігачів та устаткування і обладнання ОБСЄ, включаючи безпілотні літальні апарати. ЄС та держави-члени готові збільшити фінансову підтримку і негрошову допомогу для Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ. Рада також вкотре підтверджує свою підтримку швидкому розширенню спостережної місії ОБСЄ на російських пропускних пунктах. Повний та ефективний контроль з боку України на своїх кордонах є вкрай важливим, і Рада закликає Росію поважати його.

6. Рада вітає нещодавній доступ до місця падіння боїнга рейсу МН17, який став можливим за посередництва ОБСЄ, що дозволило провести повернення на Батьківщину останків жертв і їхніх речей, а також здійснити відновлення уламків літака. Рада повторно закликає усі залучені держави і осіб забезпечити повний, безпечний та безперешкодний доступ до місця падіння з тим, щоб завершити процедури репатріації, відновлення і проведення розслідування, а також забезпечити повну співпрацю зі сторонами незалежного міжнародного розслідування причин аварії, що триває та визначити відповідальних за неї. Вкрай важливо забезпечити неупередженість цього міжнародного розслідування. Рада підкреслює: ті, хто прямо чи опосередковано відповідальний за падіння літака рейсу МН17, будуть притягнуті до відповідальності та постануть перед судом.

7. З великою стурбованістю Рада слідкує за гуманітарними наслідками конфлікту у східній Україні та за збільшенням кількості осіб, які зазнають збитків. ЄС закликає усі сторони конфлікту дотримуватися міжнародного гуманітарного права і відповідних принципів для захисту цивільного населення й інфраструктури від бойових дій, а також сприяти роботі міжнародних гуманітарних організацій. Гуманітарні наслідки конфлікту для мирного населення не повинні використовуватися у військових або політичних цілях. За домовленістю з українською владою допомога має надаватися через відповідні канали. Рада підкреслює потребу у продовженні мобілізації ресурсів ЄС і міжнародної спільноти, включаючи короткострокові гуманітарні потреби і потреби відновлення країни. Вона вітає роль Комісії та Європейської служби з питань зовнішньої діяльності у сприянні та зміцненні координації допомоги з боку ЄС. Рада вітає ухвалення Верховною Радою України закону про внутрішньо переміщених осіб та сподівається, що підписання і впровадження цього закону стане пріоритетним завданням. Рада заохочує українську владу вдатися до рішучих дій для адаптації нормативно-правової і адміністративної бази з метою полегшення надання міжнародної допомоги.

8. Вітаючи зусилля міжнародних місій щодо моніторингу за ситуацією з правами людини, Рада вкотре висловлює своє глибоке занепокоєння у зв'язку із надзвичайно тривожними подіями у східній Україні та на Кримському півострові, зокрема з приводу продовження переслідувань і залякувань представників кримсько-

татарської громади. Рада знову нагадує про свій заклик до всіх сторін надавати представникам міжнародних правозахисних організацій повний, безперешкодний та необмежений доступ до всієї території України, включаючи Крим і Севастополь, незаконну анексію яких ЄС засуджує і не визнає. Рада вкотре підтверджує своє зобов'язання щодо реалізації своєї політики невизнання незаконної анексії Криму і Севастополя у повному обсязі, у тому числі за допомогою подальших дій у контексті цієї політики.

9. Рада вітає початок тимчасового застосування важливих частин Угоди про асоціацію між ЄС і Україною з 1 листопада 2014 року та у зв'язку із цим нагадує, що посилений процес реформ, включаючи належну підготовку до майбутнього впровадження Розділу IV Угоди про асоціацію, буде надзвичайно важливим з огляду на політичну асоціацію та економічну інтеграцію України з ЄС. Рада закликає Уряд України пришвидшити реалізацію реформ та вкотре підтверджує готовність ЄС, у координації з іншими донорами та міжнародними фінансовими інституціями, надати підтримку впровадженню комплексного пакету реформ, а також відбудови економіки України.

10. Підкреслюючи важливість безперешкодного процесу комерційного енергопостачання з Росії в Європу, що ґрунтується на відповідних контрактах, Рада вітає домовленості від 30 жовтня щодо постачання газу з Росії в Україну у зимовий період до кінця березня 2015 року, яких було досягнуто після кількох місяців переговорів у тристоронньому форматі. Реалізація цих домовленостей має зміцнити безпеку постачань газу для України і її громадян, а також гарантувати стабільний, належний та безперебійний транзит газу до Європи прийдешньої зими. У цьому контексті об'єднані енергосистеми та реверсні потоки газу від держав-членів значно сприяли енергетичній безпеці України. Україні досі необхідно здійснити повномасштабну реформу енергетичного сектору, включаючи питання енергоефективності та інші заходи, покликані зменшити попит на енергію у короткостроковій перспективі. Рада також нагадує про своє заохочення Уряду України щодо продовження роботи з реструктуризації сектору природного газу.

11. Рада вітає підписання Угоди щодо статусу Консультаційної місії ЄС³⁴ як підтвердження бажання українського уряду швидко та ефективно провести реформу сектору цивільної безпеки. Тісна співпраця з відповідними органами української влади буде надзвичайно важливою для того, аби в повній мірі скористатися підтримкою ЄС у реалізації найважливіших реформ. Рада вкотре нагадує про важливість координації та послідовності усіх зусиль ЄС, а також останніх із зусиллями ОБСЄ та інших міжнародних суб'єктів».

До питання про розвиток законодавства ЄС щодо забезпечення безпеки у кіберпросторі³⁵

Завершення у найближчому майбутньому тристоронніх переговорів між Європейським Парламентом, Комісією та державами – членами ЄС щодо прийняття директиви «Про заходи забезпечення високого рівня мережевої та інформаційної безпеки в ЄС»³⁶ (Директива МІБ) викликає занепокоєння основних провайдерів інформаційних послуг, що діють на ринку ЄС.

Пропозиція щодо ухвалення цієї Директиви була вперше внесена Європейською Комісією у 2013 році в рамках Стратегії ЄС з кібербезпеки, а в березні 2014 р. Європейський Парламент її прийняв. Наразі документ цей має бути погоджений із Радою міністрів ЄС, а його прийняття очікується у 2015 р. разом із новим Регламентом ЄС про захист персональних даних³⁷.

Директива включає в себе п'ять основних елементів:

– розробка нових національних стратегій: держави – члени ЄС мають визначити політику та заходи підтримки мережевої та

³⁴ Див. стор. 24 цього Випуску.

³⁵ Internet firms push to be left out of EU cybersecurity law [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euractiv.com/sections/infosociety/internet-firms-push-be-left-out-eu-cybersecurity-law-310706>

³⁶ Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council concerning measures to ensure a high common level of network and information security across the Union of 7 February 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=1666

³⁷ Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52012PC0011>

інформаційної безпеки; при цьому вони мають створити національні органи з інформаційної безпеки;

– створення кооперативної мережі: держави – члени ЄС разом із ЄК мають створити спільну мережу запобігання ризикам та інцидентам у мережах;

– встановлення вимог безпеки: ключовий елемент директиви, що закріплює вимоги до державних установ та приватних провайдерів щодо мінімальних заходів підтримки безпеки в мережах та інформаційному просторі в цілому, а також вимоги щодо повідомлення до органів державної влади про випадки порушення заходів безпеки;

– застосування стандартів безпеки: Європейська Комісія має розробити стандарти безпеки в мережах та інформаційному просторі, які повинні бути імплементовані в національному законодавстві держав-членів ЄС;

– розширення повноважень: відповідним державним органам з інформаційної безпеки мають бути надані повноваження з розслідування питань, що відносяться до їх компетенції та проведення відповідних перевірок державних установ або приватних провайдерів³⁸.

Прийняття такої Директиви викликає стурбованість та невдоволення як європейських експертів та законотворців, так і осіб, залучених до Інтернет-бізнесу.

По-перше, Європейський Парламент передбачає поширити сферу застосування Директиви МІБ лише на найважливіші сектори, що користуються послугами мережі Інтернет, зокрема енергетику, транспортне сполучення та фінансовий сектор. Комісія ЄС разом із деякими країнами, такими як Німеччина та Франція, у свою чергу, планують розширити сферу її застосування до соціальних мереж, пошукових систем, а також платформ електронної комерції (е-комерції). Приватні компанії також виступають проти її прийняття, адже це може спричинити додаткові витрати на забезпечення її виконання.

По-друге, як Європейський Парламент, так і окремі компанії стверджують, що розширення сфери дії Директиви призведе до дублювання сигналів про порушення інформаційної безпеки. Наприклад, якщо банк використовує мережеві сервіси для

³⁸ What to expect from Europe's NIS Directive [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.computerweekly.com/opinion/What-to-expect-from-European-NIS-Directive>

здійснення грошових операцій, то в разі незаконного проникнення до банківської системи відповідні органи отримають повідомлення як від банку, так і від провайдера Інтернет-послуг. Ще однією причиною не на користь прийняття такої директиви є те, що ухвалення державами – членами ЄС окремих правил забезпечення безпеки в інформаційному просторі негативно позначиться на цілісності єдиного інформаційного ринку ЄС.

Отже, тоді як ЄП планує за допомогою цього документу врегулювати більшість важливих питань мережевої та інформаційної безпеки, водночас держави-члени прагнуть залишити за собою певну свободу у встановленні пріоритетних сфер забезпечення Інтернет-безпеки. Тому найпотужніші європейські приватні компанії, що здійснюють діяльність у цій сфері (як, наприклад, «Google» та «Cisco»), наразі намагаються знайти способи уникнення поділу ринку інформаційних послуг ЄС.

Дискусії навколо міграційної політики ЄС³⁹

28 листопада ц. р. прем'єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон (David Cameron) в одній зі своїх промов представив план Великої Британії щодо забезпечення зменшення у майбутньому на території країни кількості працівників-мігрантів. Досягнути цього планується завдяки застосуванню у цій сфері більш суворих заходів, наприклад, позбавлення працівників-мігрантів можливості користуватися перевагами британської системи соціального забезпечення, допоки вони не пропрацюють на території країни принаймні чотири роки, зокрема позбавити їх на цей строк соціального житла або податкових кредитів. Основні країни, на громадян яких спрямовані такі санкції, – Румунія, Болгарія, а також сусідні з ними держави – члени ЄС. Згідно з планом Д. Кемерона, відповідні зміни стосуватимуться близько 300 тис. працюючих у Великій Британії громадян ЄС. Раніше Д. Кемерон вже висловлював ідею запровадження обмежувальної системи, відповідно до якої дозвіл на в'їзд на територію Великої Британії надаватиметься лише обмеженій кількості громадян ЄС, але практичної реалізації вона не отримала, оскільки це вимагало

³⁹ Cameron to unveil latest anti-EU migrant plan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euobserver.com/justice/126717>; Juncker tells Britain to ease up on migrants [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euractiv.com/sections/eu-priorities-2020/juncker-tells-britain-ease-migrants-310808>

внесення змін до положень Договору ЄС щодо свободи переміщення. На переконання канцлера Німеччини А. Меркель, про це не може бути й мови. Проте, на думку європейських аналітиків, якщо Д. Кемерона буде обрано на другий прем'єрський термін, можна очікувати проведення у Великій Британії референдуму з цього питання. У свою чергу Голова ЄК Ж.-К. Юнкер вважає, що оскільки «зазіхання» на свободу переміщення в рамках ЄС не можливе, національні уряди можуть встановлювати обмеження з метою запобігання взаємним зловживанням у сферах соціального забезпечення держав – членів ЄС.

З іншого боку, за даними британського уряду станом на 2014 рік близько 2,2 млн британців проживають в інших державах – членах ЄС (за винятком Хорватії, яка приєдналася до Союзу 2013 року), при цьому близько 1 млн з них – лише в Іспанії. Це, у свою чергу, свідчить про те, що, ймовірно, реальна цифра є набагато більшою, що підтверджують дані про незареєстрованих британських громадян у Франції, Португалії та Іспанії.

Наразі Ж.-К. Юнкер закликав Велику Британію утриматися від дискримінації працівників сусідніх країн ЄС та окремо зауважив, що будь-які спроби Великої Британії обмежити вільне переміщення осіб можуть зрештою негативно позначитися на вільному переміщенні капіталу до фінансового центру Лондона. При цьому він дотримується думки, що це питання необхідно вирішувати у двосторонньому форматі, та додає, що неприпустимо розглядати працівників-мігрантів із східноєвропейських країн в інших державах – членах ЄС як правопорушників.

Результати першого засідання Ради асоціації (15 грудня 2014 р.)⁴⁰

15 грудня ц. р. у Брюсселі відбулося перше засідання Ради асоціації, яку було створено відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом як форум для проведення регулярного політичного діалогу сторін на міністерському рівні. Фактично у такий спосіб було започатковано практичну реалізацію Угоди про асоціацію. Згідно з статтею 461 Угоди Рада асоціації

⁴⁰ First EU-Ukraine Association Council, Brussels 15 December 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/top_stories/2014/161214_eu-ukraine_en.htm

здійснюватиме контроль і моніторинг застосування і виконання цієї Угоди та періодично переглядатиме функціонування Угоди у світлі її цілей (питання формування її складу, діяльності і функцій регулюються ст. 460–463 Розділу IV Угоди).

В ході першого засідання сторони підтвердили спільну мету – розбудувати демократичну, стабільну та процвітаючу Україну; домовилися продовжувати співпрацю у напрямі політичної асоціації та економічної інтеграції України в ЄС.

У свою чергу Рада асоціації привітала початок тимчасового застосування окремих частин Угоди про асоціацію між Україною та ЄС з 1 листопада 2014 року, окремо наголосивши на важливості якнайшвидшої ратифікації Угоди всіма державами – членами ЄС відповідно до їх національних процедур⁴¹. Угода про асоціацію стане основою для пришвидшення Україною процесу проведення поглиблених реформ та економічної модернізації. Це передбачає також належну підготовку до імплементації нашою державою Розділу IV Угоди про асоціацію відповідно до її міжнародних зобов'язань та за підтримки з боку ЄС.

Рада асоціації також визнала важливість інтенсифікації проведення вкрай необхідних політичних та економічних реформ в Україні, а також надання Пакету допомоги ЄС для підтримки зусиль України, спрямованих на започаткування оновленого процесу реформ, а також Групи підтримки України та Консультативної місії ЄС.

ЄС та Україна погодилися щодо важливості координації допомоги та необхідності швидкого завершення Україною Національної стратегії реформ на 2015-2017 рр. з метою визначення пріоритетів та залучення міжнародної допомоги для проведення реформ та відновлення країни. У цьому контексті Рада асоціації наголосила на необхідності ґрунтовної підготовки міжнародної конференції для підтримки України, яку має бути проведено вже на початку наступного року.

Рада асоціації:

– привітала фінансову допомогу, надану Європейським Союзом Україні у розмірі 1,36 млрд євро в рамках існуючих програм

⁴¹ Станом на 25 грудня 2014 р. Угоду про асоціацію між Україною та ЄС ратифікували 13 з 28 держав – членів ЄС (зокрема це вже зробили Естонія, Латвія, Литва, Мальта, Данія, Хорватія, Словаччина, Болгарія, Чехія, Румунія, Польща, Угорщина і Швеція).

макрофінансової допомоги, зокрема нагадала про виділення останнього траншу макрофінансової допомоги у розмірі 500 млн євро 3 грудня ц. р.;

– визнала готовність ЄС – у координації з іншими донорами та міжнародними фінансовими інституціями – продовжувати і надалі підтримувати українські реформи, а також сприяти відновленню української економіки;

– підкреслила важливість співпраці її сторін в енергетичній сфері задля забезпечення енергетичної безпеки України та всього Європейського континенту;

– привітала Тристоронній протокол між Україною, ЄС та РФ щодо постачання газу з Росії в Україну на зимовий період та відзначила необхідність імплементації всіма сторонами досягнутих домовленостей. Такі домовленості стануть важливим кроком у напрямі забезпечення довгострокових безперервних енергетичних поставок до України та Європи. Погоджено продовжувати ретельний моніторинг ситуації. Рада асоціації висловила готовність продовжувати співпрацю на рівні Україна-ЄС щодо нагальної реформи енергетичного сектору в Україні, спільної модернізації та експлуатації української газотранспортної системи й підземних газосховищ та стосовно забезпечення постачання газу з Європи в Україну.

ЄС та Україна вкотре засудили незаконну анексію Криму Російською Федерацією, яку вони не визнаватимуть, а також збереження присутності та подальше проникнення на територію України незаконних збройних формувань, найманців, зброї та військової техніки з території Росії. Сторони погодилися, що Мінський протокол та Мінський меморандум мають виконуватися у повному обсязі та без подальших зволікань, що стане кроком на шляху до стійкого політичного вирішення конфлікту на основі поваги до принципів незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

Рада асоціації привітала гуманітарну допомогу, надану Європейським Союзом на підтримку найбільш вразливих груп населення, що постраждали внаслідок конфлікту. Рада асоціації також привітала надання матеріальної допомоги та початок роботи експертів ЄС у рамках Механізму цивільного захисту ЄС щодо України з метою консультування української влади щодо

організації роботи із захисту внутрішньо переміщених осіб та управління в надзвичайних умовах, а також наголосила на важливості продовження співробітництва у цьому напрямі.

Рада асоціації підтвердила прихильність спільній меті щодо запровадження безвізового режиму у встановленому порядку за умови досягнення належної мобільності, визначеної у Плані дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України. Вона також привітала виконання Україною всіх критеріїв першої фази Плану дій щодо лібералізації візового режиму, позитивно відзначила, що започатковано процес оцінки виконання критеріїв другої фази та закликала до повної й ефективної імплементації всіх критеріїв.

Рада асоціації привітала підписані нещодавно угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку та відзначила, що останні, разом із Трастовим фондом щодо реформування Нафтогазу, створеним Європейською Комісією та Світовим банком, є дуже важливим кроком уперед у напрямі забезпечення стабільності й надійності української газотранспортної системи.

Рада асоціації створила інституційні рамки для поглибленої співпраці шляхом ухвалення Правил процедур Ради асоціації та Комітету асоціації і його підкомітетів.

Рада асоціації привітала прагнення України долучитися до Програми ЄС у сфері малого та середнього підприємництва; підтвердила готовність України та ЄС підписати у найближчому майбутньому угоду про асоційовану участь України у програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020»; підкреслила бажання України приєднатися до Програми досліджень та підготовки Євратому (2014-2018 рр.) на додаток до програми «Горизонт 2020» і якнайшвидше розпочати відповідні переговори.

Рада асоціації підкреслила важливість якнайшвидшого підписання у 2015 р. Угоди про Спільний авіаційний простір між Україною та ЄС, оскільки її імплементація передбачена Угодою про асоціацію і є важливим питанням порядку денного відносин України з ЄС у транспортній сфері, а також підтвердила важливість інтегрування транспортної мережі України в транспортну мережу Європейського Союзу.

Зрештою, Рада асоціації привітала досягнутий прогрес з оновлення Порядку денного асоціації Україна – ЄС та підтвердила

свою готовність схвалити цей документ у найближчому майбутньому як важливий інструмент для сприяння імплементації і моніторингу Угоди про асоціацію, шляхом створення практичної основи, за допомогою якої могли б бути реалізовані всі цілі політичної асоціації та економічної інтеграції, а також через складення списку пріоритетів для спільної роботи у кожному секторі.

Відтак ключовими питаннями порядку денного першого засідання Ради асоціації стали питання реформ та фінансової допомоги Україні. При цьому європейських інвесторів досі не ознайомили з програмою дій українського уряду щодо розподілу і використання виділених раніше коштів, адже вже на початок наступного року заплановано проведення міжнародної конференції донорів для України. Такою ситуацією не задоволена і Європейська Комісія. За словами Комісара ЄС з питань політики добросусідства та переговорів щодо розширення Йоганнеса Гана (Johannes Hahn), ЄС має побачити конкретні дії уряду України перш, ніж говорити про нову фінансову допомогу.

Стурбовані також повільним ходом реформ в Україні і представники країн Вишеградської четвірки, на яких фактично покладено роль кураторів реформ в окремих секторах української економіки, зокрема сільського господарства та транспорту. Ці питання неодноразово за останній час обговорювалися на зустрічах як міністрів, так і голів держав Вишеградської групи, які водночас засвідчили свою підтримку територіальної цілісності та суверенітету України, а також налаштованість надавати нашій державі необхідну допомогу у реалізації її євроінтеграційного курсу⁴².

⁴² Vishegrad Group Official Web-site [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visegradgroup.eu/documents/official-statements>

Інформаційно-аналітичний дайджест

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Листопад – грудень 2014 р.

*Загальна редакція В. О. Зайчука,
академіка НАПН України*

Випуск підготували:

Горькавий С. С., Коптева О. О.,
Санченко А. Є., Шемшученко С. О.,
Шморгун Б. В.

Відповідальні за випуск:

Грінченко О. О.,
Ворошилова І. В.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 2,50. Обл.-вид. арк. 3,18.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.